

Chișinău, str. Kiev, 3 Republica Moldova
MD-2068, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Chisinau, Kiev 3, street, Republic of Moldova
MD-2068, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
Dosar nr. 3-1713/2020
Ieșire Nr. 1343
" 02 " 02 20 21

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu, 28.

Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani), Vă remite spre examinare sesizarea privind excepția de neconstituționalitate - prevederilor art. 4 alin. (1) lit. b), alin. (2) lit. b) din Legea fondului de susținere a populației nr. 827/2000, prin prisma prevederilor art. 1 alin. (3), art. 4, art. 16, art. 23 alin. (2), art. 46 alin. (1) și (2), art. 54, art. 58, art. 126 alin. (2) lit. b, h), art. 127 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, înaintată în conformitate cu art. 135 alin. (1), lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1), lit. a) din Codul Jurisdicției Constituționale, formulată de către Societatea cu Răspundere Limitată "Avia Invest" în persoana administratorului, Salov Boris, în cauza de contencios administrativ intentată de Societatea cu Răspundere Limitată "Avia Invest" împotriva Agenției Proprietății Publice, persoană terță Comisia de Monitorizare a Concesiunii cu privire la obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

Anexă:

1. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, pe – 21 file;
2. Copia cererii de chemare în judecată și a actelor anexate, pe 109 file;
3. Copia încheierii nr. 3-1713/20 din 01 februarie 2021, pe 05 file;

Cu considerațiune,
Judecătorul Judecătoriei Chișinău
(sediul Râșcani)

Gandrabur Marcel

09:50
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 319
" 15 " 02 2021

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA
str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004, Republica Moldova

SESIZARE
PRIVIND EXCEȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
prezentată în conformitate cu
art.135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția RM, art.4 alin.(1) lit. a) din Legea
cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(1) lit. a) din Codul jurisdicției
constituționale

A. AUTORUL EXCEPȚIEI DE NECONSTITUȚIONALITATE

1. S.C. „AVIA INVEST” SRL, MD-2026, mun. Chișinău, bd. Dacia 80/3, Aeroport,
2. IDNO 1013600025635, data înregistrării 02.08.2013
3. Numele administratorului: Salov Boris

5. Reprezentant: Lunga Dimitri, avocat

B. INFORMAȚII PERTINENTE DESPRE CAZUL DEDUS JUDECĂȚII INSTANȚEI DE DREPT COMUN

La data de **30 august 2013** între Agenția Proprietății Publice în calitate de Concedent și SRL „Avia Invest” în calitate de Concesionar a fost semnat *contractul nr. 4/03 de concesiune a activelor aflate în gestiunea ÎS „Aeroport Internațional Chișinău” și a terenului aferent acestora (în continuare – Contract de concesiune)*.

Potrivit clauzei contractuale stipulate la **art.15.8 din Contractul de concesiune**, tariful pentru modernizarea aeroportului constituie **9 EURO** per pasager la plecare. În conformitate cu clauza contractuală stipulată la **art.15.11** din Contractul de concesiune, Concedentul și-a asumat obligația de a asigura menținerea nivelului taxelor aeroportuare, inclusiv tarifului pentru modernizarea aeroportului pentru perioada contractului de concesiune nu mai mic decât cel valabil la data semnării contractului de concesiune, iar mărimea acestora va asigura rambursarea investițiilor prevăzute de contract.

Conform alineatului 2 al aceleiași clauze contractuale, *Concedentul garantează aprobarea cuantumului tarifelor aeroportuare, inclusiv a tarifului pentru modernizarea aeroportului de către Guvern, la propunerea Ministerului Economiei, la nivelul ce va asigura rambursarea și rentabilitatea investițiilor prevăzute de contract.*

La fel, potrivit **art.20.1** din Contractul de concesiune, Concedentul garantează Concesionarului (Întreprinderii Concesionale), *inter alia*, **protecția investițiilor**.

La data de **23 aprilie 2020** a fost adoptată **Legea nr.60 privind instituirea unor măsuri de susținere a activității de întreprinzător și modificarea unor acte legislative**, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.108-109 din 25 aprilie 2020). Unele prevederi din art. VIII al acestei legi se aplică în **exclusivitate Concesionarului** (Întreprinderii concesionale).

Astfel, potrivit noilor amendamente, în conformitate cu **art.4 alin.(1) lit. b), alin.(2) lit. b)** din **Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000** (în continuare – Legea nr.827/2000), *subiectul taxei aeroportuare a fost obligat ca începând cu data de 01.07.2020, pe o perioadă nedeterminată de timp, să achite taxa aeroportuară - în mărime de 50 la sută din suma tarifului pentru modernizarea aeroportului acumulat lunar.*

Potrivit **art.4 alin.(3)** din Legea nr.827/2000, SRL „Avia Invest” *este obligată să transfere lunar, până la data de 25 a lunii imediat următoare lunii de gestiune la contul Agenției Naționale Asistență Socială sumele astfel acumulate.*

Urmare a modificărilor legislative, începând cu **01.07.2020** (momentul intrării în vigoare a obligației), SRL „Avia Invest” a fost impusă să suporte o mărire a costurilor de investiție proporțional taxei transferate lunar la contul Agenției Naționale Asistență Socială și o reducere a veniturilor în cuantumul respectiv, a cărui ansamblu al tuturor efectelor financiare depășește **1.000.000** (un milion) lei moldovenești, în orice an financiar.

Din considerentele de mai sus, la data de **30.04.2020**, SRL „Avia Invest” a adresat Agenției Proprietății Publice și Comisiei de monitorizare a concesiunii o notificare nr. 01/291, în temeiul **alineatului (3) din art.32** al Contractului de concesiune, prin care a solicitat: evaluarea schimbării poziției financiare a Concesionarului (Întreprinderii concesionale) ca urmare a schimbărilor în legislație indicate *supra* și punerea la dispoziție a propunerilor concrete de modificare a clauzelor contractuale (proiectul acordului adițional la Contractul de concesiune generat de noile amendamente prevăzute la art.4 alin.(1) lit.b), alin.(2) lit.b) din Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000), respectiv demararea negocierilor propriu-zise cu SRL „Avia Invest”, cu concursul Comisiei de monitorizare a concesiunii, ca entitate cu atribuții speciale în acest domeniu (art.32 din Contractul de concesiune).

Notificarea SRL „Avia Invest” nr. 01/291 din 30.04.2020 nu a fost soluționată în termenul prevăzut de alineatul 2 al art.32 din Contractul de concesiune (30 zile).

Potrivit angajamentelor contractuale (art.33.1. din Contractul de concesiune), dar și în condiții legale (art.208 alin.(1) în coroborare cu art.163 Cod administrativ al RM), urmare a existenței unui litigiu, SC „Avia-Invest” SRL a formulat la data de 08 iulie 2020 și depus în adresa Concedentului o cerere prealabilă, solicitând:

- evaluarea schimbării poziției financiare a Concesionarului (Întreprinderii concesionale), ca urmare a modificărilor legislative operate la Legea nr.827/2000 (art.4 alin.(1) lit.b), alin.(2) lit.b), alin.(3));

- demararea negocierilor în vederea ajustării clauzelor contractuale echivalente și proporționale situației anterioare intervenirii modificărilor legislative, în temeiul art.32 din Contractul de concesiune, astfel încât să-l pună pe Concesionar în aceeași poziție financiară pe care ar fi avut-o dacă nu ar fi existat nici o astfel de modificare în Legea nr.827/2000;

- ajustarea clauzelor contractuale prevăzute în Contractul de concesiune din 30 august 2013 în condiții echivalente și proporționale situației anterioare intervenirii modificărilor legislative, până la 01 iulie 2020, data intrării în vigoare a prevederilor art.4 alin.(1) lit.b), alin.(2) lit.b), alin.(3) din Legea nr.827/2000;

- încheierea cu SRL „Avia-Invest” (Concesionar) a unui acord adițional la Contractul de concesiune din 30 august 2013, astfel încât Concesionarul să fie repus în pozițiile pe care le-ar fi avut dacă nu ar fi intervenit modificările legislative prevăzute la art.4 alin.(1) lit.b), alin.(2) lit.b), alin.(3) din Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000.

Contrar standardului prevăzut de art.24 alin.(1) Codul administrativ, solicitările formulate de SRL „Avia-Invest” (Concesionar) prin cererea prealabilă au fost respinse ca neîntemeiate, considerent din care SRL „Avia-Invest” a formulat o acțiune în contencios administrativ împotriva Agenției Proprietății Publice, terț Comisia de monitorizare a concesiunii. La momentul de față, acțiunea în obligare (art.206 alin.(1) lit. b) Cod administrativ) înaintată de SRL „Avia-Invest” este pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (dosar nr. 2-20088131-12-3-27072020).

C. OBIECTUL SESIZĂRII

Autorul excepției de neconstituționalitate ridică în fața Curții Constituționale problema neconstituționalității *art.4 alin.(1) lit. b), alin.(2) lit. b) din Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000*, prin prisma prevederilor art.1 alin.(3), art.4, art.16, art.23 alin.(2), art.46 alin.(1), alin.(2), art.54, art.58, art.126 alin.(2) lit. b), h), art.127 alin.(1), alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, art.1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană.

Redacția normelor legale supuse excepției de neconstituționalitate – *art.4 alin.(1) lit. b), alin.(2) lit. b) din Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000*, a fost adoptată prin **Legea nr.60 din 23 aprilie 2020** privind instituirea unor măsuri de susținere a activității de întreprinzător și modificarea unor acte legislative, art. VIII (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.108-109 din 25 aprilie 2020).

În corespundere cu art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, exercitarea controlului de constituționalitate a unor prevederi din legea organică – **Legea nr.827/2000**, ține de competența *ratione materiae* a Curții Constituționale.

Normele contestate – **art.4 alin.(1) lit. b), alin.(2) lit. b) din Legea nr.827/2000** au incidență la soluționarea acțiunii în obligare aflate pe rolul instanței de contencios administrativ – Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, dat fiind conexitatea acestora cu pretențiile procesuale formulate.

Considerăm necesar de a vă atenționa, că prevederile supuse controlului de constituționalitate, în redacția Legii nr.60 din 23 aprilie 2020, nu au făcut anterior obiect al examinării în instanța de control constituțional.

D. ARGUMENTAREA INCIDENȚEI UNUI DREPT SAU A MAI MULTOR DREPTURI DIN CONSTITUȚIE

În jurisprudența sa (HCC nr.22 din 16.07.2015, §51, 52), Curtea Constituțională a precizat că la baza statului de drept, consacrat de articolul 1 alin. (3) din Constituție, stă **principiul legalității**. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică (articolul 7 din Constituție), iar respectarea legilor care nu contravin în mod vădit Constituției este obligatorie. **Importanța principiului legalității presupune, așadar, respectarea legilor, această exigență fiind impusă nu doar indivizilor sau persoanelor juridice private, ci și autorităților și instituțiilor publice.** În măsura în care

legalitatea vizează actele agenților publici, este important ca aceștia să acționeze în limita atribuțiilor care le-au fost acordate (*Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, §42*).

Luând în calcul exigențele constituționale impuse în raport cu exercitarea prerogativelor constituționale ale Parlamentului, în speță cu ocazia adoptării Legii nr.60 din 23 aprilie 2020 privind instituirea unor măsuri de susținere a activității de întreprinzător și modificarea unor acte legislative (în latura prevederilor contestate), Parlamentul a avut obligația constituțională desprinsă din interpretarea art.1 alin.(3) din Constituție, dată de Curtea Constituțională în jurisprudența sa, de a se conforma propriilor reglementări legislative privind activitatea de legiferare.

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale (HCC nr.13 din 15.05.2015, §108, 109), Curtea menționează că *orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului*. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

Curtea reține că, prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară.

În mod evident, adoptarea Legii nr.60 din 23 aprilie 2020 care a modificat prevederile contestate (art.4 alin.(1) lit.b), alin.(2) lit.b) din Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000), sfidează cadrul constituțional și legal național.

În confirmarea sfidării cadrului constituțional și legal național la adoptarea Legii nr.60 din 23 aprilie 2020, sub aspectul încălcării exigențelor de tehnică legislativă, relevanță prezintă:

- art.21 alin.(1) lit.e) din Legea nr.100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative: „*Proiectul unui act normativ se elaborează în câteva etape consecutive, după cum urmează: consultarea publică, avizarea proiectului actului normativ de către autoritățile a căror competență are tangență directă sau indirectă cu obiectul de reglementare a proiectului actului normativ, efectuarea expertizelor, inclusiv expertiza anticorupție, expertiza juridică și, după caz, expertiza de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene și expertiza grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător*”.

- art.25 alin.(2), teza a II-a din Legea nr.100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative: „*Dacă proiectul prevede reglementări cu impact asupra activității de întreprinzător, în calitate de studiu de cercetare se realizează doar analiza impactului de reglementare, efectuată în modul stabilit de legislație.*”

- art.34 alin.(4) din Legea nr.100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative: „*Proiectele actelor normative ce reglementează activitatea de întreprinzător se*

remit spre expertiză grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, împreună cu analiza impactului de reglementare”.

- art.35 alin.(1) din Legea nr.100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative: „Expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv pentru proiectele actelor normative elaborate de deputații în Parlament ...”.

Astfel, urmare a accesării site-ului oficial al Parlamentului Republicii Moldova, deducem următoarea radiografie asupra Proiectul de lege privind instituirea unor măsuri de susținere a activității de întreprinzător și modificarea unor acte normative (<http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelelegislative/tabid/61/LegislativId/5011/language/ro-RO/Default.aspx>): proiectul a fost înregistrat pe 17.04.2020, fiind dezbătut în 2 lecturi în cadrul uneia și aceleiași ședințe plenare desfășurată la 23.04.2020. Potrivit informației atașate, proiectul de lege nu a fost consultat în mod efectiv și real cu autoritățile care au tangență directă cu obiectul de reglementare a art.VIII din proiect (la caz cu Agenția Proprietății Publice, care are calitatea de Concedent, urmare a încheierii Contractului de concesiune, precum și cu Comisia de monitorizare a concesiunii), proiectul nu a fost supus expertizei obligatorii anticorupție și expertizei juridice, precum și expertizei grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, lipsește analiza impactului de reglementare (care potrivit art.2 din Legea nr.100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, reprezintă analiză *ex ante* efectuată pentru proiectele actelor normative care au impact asupra activității de întreprinzător, în conformitate cu prevederile Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și cu metodologia aprobată de Guvern).

Prin exercițiul defectuos de legiferare al Parlamentului, motivat de interes politic de grup, având în calitate de obiect intervenția asupra conținutului art.4 din Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000 (în partea contestată - art.4 alin.(1) lit.b), alin.(2) lit.b) din Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000), în lipsa unei evaluări obligatorii a impactului de reglementare într-o sferă importantă ce are impact direct în privința activității de întreprinzător, în lipsa unor expertizări obligatorii a proiectului, fără o consultare prealabilă a entităților de resort, prin votarea în regim de urgență a proiectul de lege, **Parlamentul a adoptat prevederile contestate cu încălcarea procedurilor de adoptare a legii, implicând o ingerință asupra principiului securității raporturilor juridice.**

În confirmarea acuzațiilor de ilegalitate, atenționăm că potrivit jurisprudenței Curții Europene, cauza *Păduraru împotriva României*, hotărârea din 1 decembrie 2005, Înalțul for de contencios european a statuat: „[...] odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]”.

Articolul 23 alin.(2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși articolul 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea Constituțională, prin jurisprudența sa (HCC nr.13 din 15.05.2015, §105), a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi și **suficient de precise și previzibile.**

În speță, prin sfidarea exigențelor de tehnică legislativă la adoptarea Legii nr.60 din 23 aprilie 2020 privind instituirea unor măsuri de susținere a activității de întreprinzător și modificarea unor acte legislative (în latura prevederilor contestate), la caz se justifică **incidența art. 23 alin.(2) coroborat cu art. 1 alin. (3) din Constituție**, în raport cu verificarea constituționalității (în particular, a clarității și previzibilității) dispozițiilor contestate.

La fel, incidența art. 23 alin.(2) coroborat cu art. 1 alin. (3) din Constituție se justifică și prin sfidarea principiului preeminenței dreptului, care impune obligația respectării legii cu precădere de către cel care a edictat-o, context în care, la adoptarea prevederilor contestate, legiutorul nu a ținut cont de caracteristicile / trăsăturile legale ale actului normativ, definite de art.2 al Legii nr.100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative.

Or, potrivit definiției legale inserată în norma citată, *act normativ* semnifică actul juridic adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică, care are caracter public, obligatoriu, **general și impersonal** și care stabilește, modifică ori abrogă norme juridice care reglementează nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice și care sunt aplicabile unui număr nedeterminat de situații identice.

Astfel, actul normativ, din care face parte și legea (art.8 din Legea nr.100 din 22.12.2017) reprezintă o unitate de măsură ce se aplică la un număr nelimitat de cazuri (de situații identice), ceea ce înseamnă că legea nu se poate adresa unor persoane anume, ci îi vizează pe toți oamenii sau o categorie de persoane.

Analiza prevederilor contestate denotă în afara oricărui dubiu că art.4 alin.(1) lit.b), alin.(2) lit.b) din Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000, în redacția Legii nr.60 din 23 aprilie 2020, **se referă în exclusivitate la subiectul taxei aeroportuare**, care este unicul în Republicii Moldova.

Or, potrivit art.4 alin.(2) lit.b) din Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000, subiectul taxei aeroportuare este persoana juridică care administrează activele aflate în gestiunea economică a Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”.

În acest sens, necesită a fi reținut că potrivit Contractului nr. 4/03 de concesiune a activelor aflate în gestiunea ÎS „Aeroport Internațional Chișinău” și a terenului aferent acestora din 30 august 2013, anume SRL „Avia Invest” în calitate de Concesionar administrează activele aflate în gestiunea economică a Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”.

În concluzie, normele legislative supuse controlului de constituționalitate reglementează în exclusivitate un caz individual în domeniul dreptului, ceea ce nu se conciliază principiului constituțional al legalității, întrucât Parlamentul a sfidat obligația de a-și conforma activitatea de legiferare exigențelor de legalitate pe care le-a instituit și, în acest sens, caracterul general și impersonal al edictării legilor a fost neglijat în fraudă principiului legalității, în sensul definit la art. 1 alin.(3) din Constituție.

Prin activitatea de legiferare supusă controlului de constituționalitate, Parlamentul nu s-a conformat și altor proprii reglementări legislative, context în care art.4 alin.(1) lit.b), alin.(2) lit.b) din Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000, în redacția Legii nr.60 din 23 aprilie 2020, nu se conciliază cu următoarele prevederi legislative:

- art. 8 alin.(1) al Legii nr.845 din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, ce stabilește obligația statului de a crea tuturor întreprinderilor condiții juridice și economice egale de gospodărire, de a garanta respectarea drepturilor și intereselor lor legitime și de a contribui la dezvoltarea concurenței libere;

- art. 6 din Legea nr. 81 din 18.03.2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător, potrivit căruia investițiile nu pot fi supuse discriminării în funcție de cetățenie, domiciliu, reședința, loc de înregistrare sau de activitate, stat de origine al investitorului sau al investiției. Investitorilor urmează să le fie acordate condiții echitabile și egale de activitate, care exclud aplicarea de măsuri discriminatorii ce ar putea împiedica dirijarea, operarea, întreținerea, folosirea, fructificarea, extinderea sau dispunerea investițiilor. Orice facilitate acordată, în conformitate cu legislația în vigoare, inclusiv în cadrul parteneriatului public-privat, investitorilor pentru a contribui la realizarea politicii regionale, structurale, de mediu, de cercetare și de dezvoltare promovate de stat sau orice facilitate acordată unui investitor pentru promovarea investițiilor sale ce nu contravine prevederilor acordurilor internaționale la care Republica Moldova este parte se respectă și nu constituie obiect al discriminării.

Astfel, adoptarea Legii nr.60 din 23 aprilie 2020, care a remaniat conținutul art.4 alin.(1) lit.b), alin.(2) lit.b) din Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000, a fost făcută în detrimentul principiilor de legiferare stipulate la art.3 alin.(1) lit.c), d) din Legea nr.100 din 22.12.2017: echilibrul între reglementările concurente și coerența normelor juridice, cu sfidarea obligației pozitive de a crea tuturor întreprinderilor condiții juridice și economice egale de gospodărire, de a garanta respectarea drepturilor și intereselor lor legitime, ceea ce acreditează teza că instituirea taxei aeroportuare în baza prevederilor contestate, **intră în câmpul de aplicare al art.126 alin.(2) lit.b) din Constituție (crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție) coroborat cu art.23 alin.(2) și art. 1 alin. (3) din Constituție.**

În alt context, potrivit modificărilor operate prin Legea nr.60 din 23 aprilie 2020 privind instituirea unor măsuri de susținere a activității de întreprinzător și modificarea unor acte legislative, redacția actuală a art.4 alin.(1) lit.b), alin.(2) lit.b) din Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000, prevede că subiectul taxei aeroportuare, adică SRL „Avia Invest” este obligat ca începând cu data de 01.07.2020, pe o perioadă nedeterminată de timp, să achite taxa aeroportuară - în mărime de 50 la sută din suma tarifului pentru modernizarea aeroportului acumulat lunar.

Potrivit prevederilor legale statuate la art.4 alin.(3) din Legea nr.827/2000, SRL „Avia Invest” este obligată să transfere lunar, până la data de 25 a lunii imediat următoare lunii de gestiune la contul Agenției Naționale Asistență Socială sumele astfel acumulate.

Prin remanierea legislativă a cărei neconstituționalitate se invocă, s-a admis o ingerință nejustificată în dreptul de proprietate, lipsind persoana vizată – Concesionarul (SRL „Avia Invest”) de o parte din patrimoniul său, și anume: de o parte din mijloacele financiare pe care urmează să le încaseze pentru rambursarea investițiilor, fapt garantat de către Republica Moldova în cadrul unui raport

contractual în care s-a angajat prin reprezentantul său – Agenția Proprietății Publice, aflat *inter alia* sub protecția art.1 al Protocolului 1 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prioritatea căruia în raport cu reglementările naționale este garantă de art.4 din Constituție. Or, conformitatea reglementărilor legislative supuse controlului de constituționalitate prevederilor CEDO constituie o condiție *sine qua non* de constituționalitate în sensul art. 4 alin.(2) din Constituție.

Necesită a fi reținut faptul că potrivit art.15.11 din Contractul de concesiune, Concedentul (Agenția Proprietății Publice) și-a asumat obligația de a asigura menținerea nivelului taxelor aeroportuare, inclusiv tarifului pentru modernizarea aeroportului pentru perioada contractului de concesiune nu mai mic decât cel valabil la data semnării contractului de concesiune, iar mărimea acestora va asigura rambursarea investițiilor prevăzute de contract. Conform alineatului 2 al aceleiași clauze contractuale, Concedentul garantează aprobarea cuantumului tarifelor aeroportuare, inclusiv a tarifului pentru modernizarea aeroportului de către Guvern, la propunerea Ministerului Economiei, la nivelul ce va asigura rambursarea și rentabilitatea investițiilor prevăzute de contract. În aceeași ordine de idei, subliniem că potrivit art.15.8 din Contractul de concesiune: Nivelul tarifelor pentru serviciile aeroportuare la momentul semnării Contractului de concesiune sunt următoarele: tariful pentru modernizarea aeroportului – 9 EURO per pasager la plecare.

Prin urmare, taxa aeroportuară - în mărime de 50 la sută din suma tarifului pentru modernizarea aeroportului acumulat lunar, care este impusă a fi achitată prin prevederile contestate **intră în câmpul de aplicare al art. 46 din Constituție în coroborare cu prevederile art.1 alin.(3), art. 4 alin. (2) din Constituție și art.1 al Protocolului 1 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale** (dreptul de proprietate privată și protecția acesteia), deoarece redirectionarea celor 50 la sută din suma tarifului pentru modernizarea aeroportului acumulat lunar (4,5 EURO per pasager) la contul Agenției Naționale Asistență Socială reprezintă un act arbitrar de expropriere, contrar exigențelor de admisibilitate definite de Curtea Europeană cu ocazia aplicării art.1 al Protocolului 1 la Convenția Europeană, subiectul taxei aeroportuare fiind impus de a suporta o sarcină excesivă de plată, care nu-i va asigura rambursarea investițiilor realizate în calitatea sa de Concesionar în cadrul unui raport contractual în care s-a intervenit arbitrar prin intermediul unor măsuri legislative defectuoase.

Din această perspectivă, Concesionarul este pus în condiții inechitabile, prin ce, **în speță există adițional și o ingerință asupra inviolabilității investițiilor garantată de art.126 alin.(2) lit. h) din Constituție: Statul trebuie să asigure inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.**

Or, în circumstanțele speței, actul de expropriere realizat prin intermediul măsurii legislative individuale în fraudă principiului stabilității raporturilor juridice, reprezintă în esență o încălcare a obligației pozitive a statului desprinsă din conținutul **art.126 alin.(2) lit. h) din Constituție și art. 1 al Protocolului 1 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.**

Reiterăm că dispozițiile art.46 din Constituție obligă statul și ceilalți titulari ai puterii publice să respecte proprietatea și să se abțină de la orice acțiune ce ar aduce atingere acestui drept (HCC nr. 38 din 8 iulie 1999; DCC nr.52 din 2 iunie 2020, §21), motiv din care intervențiile individuale în exercițiul dreptului de proprietate camuflate sub o normă legală, nu pot constitui excepții în fraudă ordinii constituționale, garantată de Înalta Curte.

Dreptul la proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului (articolul 46 alin. (5) din Constituție). Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății (*articolul 127 alin. (2) din Constituție*).

Dispozițiile constituționale citate *supra*, în baza articolului 72 alin. (3) lit. i) din Constituție, atribuie Legislativului competența de a reglementa folosința bunurilor în acord cu interesul general, regimul juridic general al proprietății fiind stabilit prin lege organică. Cu toate că dreptul de proprietate este garantat de Constituție, acesta *nu este un drept absolut*, putând suporta anumite limitări și este susceptibil de ingerințe ale statului în ceea ce privește exercitarea atributelor sale. Instituirea anumitor limite este impusă de *necesitatea asigurării unui echilibru între interesele individuale și interesul general*.

În acest context, considerăm necesar de a menționa că Curtea Europeană, în jurisprudența sa de principiu a reținut că statul, ca și în cazul altor drepturi materiale, garantate de Convenția Europeană, *poate restrânge exercițiul dreptului de proprietate, poate lipsi persoana de proprietate în interesul societății*, în condițiile prevăzute de lege, și poate să asigure adoptarea unor legi, pe care le consideră necesare pentru efectuarea controlului privind folosința proprietății în conformitate cu interesul general.

De asemenea, Curtea Europeană a statuat că va respecta marja de discreție a legislatorului în aprecierea interesului general, **cu excepția cazului în care marja respectivă este lipsită de o justificare rezonabilă** (A se vedea, *mutatis mutandis*, cauza *B. Tagliaferro & Sons Limited și Coleiro Brothers Limited împotriva Maltei*, hotărârea din 11 septembrie 2018, § 67; cauza *Gauci și alții împotriva Maltei*, hotărârea din 8 octombrie 2019, § 64).

Deci, în accepțiunea Curții Europene, echilibrul necesar nu va fi constatat dacă persoana vizată trebuie să suporte „o sarcină individuală excesivă”.

Existența sau lipsa clauzelor compensatorii în legislația relevantă poate fi un factor important la aprecierea faptului dacă măsura contestată respectă justul echilibru de proporționalitate, în special, dacă aceasta impune reclamantului o sarcină disproporționată (A se vedea, *spre exemplu*, cauza *Holy Monasteries împotriva Greciei*, hotărâre din 9 decembrie 1994, § 71 și, în contextul specific al *paragrafului doi al articolului 1*, cauza *Immobiliare Saffi împotriva Italiei [GC]*, nr. 22774/93, § 57).

Având în vedere această orientare jurisprudențială, ne considerăm îndreptățiți de a pretinde că ingerința în exercițiul dreptului de proprietate al Concesionarului, în sensul protejat de art. 46 din Constituție, aplicat în coroborare cu art. 4, art. 126 alin.

(2) lit. h), art. 127 din Constituție, art. 1 al Protocolului 1 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, realizată cu ocazia adoptării **Legii nr.60 din 23 aprilie 2020** care a modificat prevederile contestate este lipsită de o justificare rezonabilă, implicând o sarcină individuală excesivă pentru subiectul taxei aeroportuare, în calitatea sa de Concesionar în cadrul unui raport juridic contractual.

Din această perspectivă, nu putem face abstracție de condițiile care au ocazionat adoptarea art. VIII din **Legea nr.60 din 23 aprilie 2020** privind instituirea unor măsuri de susținere a activității de întreprinzător și modificarea unor acte legislative.

Nu există niciun dubiu că, situația epidemiologică urmare a răspândirii infecției COVID-19, și efectele acesteia asupra economiei naționale, reprezintă o importanță deosebită. Totuși este de menționat faptul că, nici un domeniu nu poate fi reglementat în baza unor acte care încalcă sau eludează normele constituționale.

Considerăm necesar de a atenționa Înaltei Curți că în condițiile speței, reținând principiile și reglementările constituționale aplicabile, modificarea art.4 din Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000, prin schimbarea conținutului lit. b) alin.(1) și lit. b) alin.(2) al art. 4 din Lege, **este una absolut abuzivă** și nu-și găsește o justificare de legalitate în sensul reglementărilor constituționale.

Or, una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, a autorităților lui publice, a instituțiilor, a persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor, stabilite de Constituție și legi (HCC nr.2 din 19.01.1998). Reiterat consemnăm că, importanța principiului legalității presupune respectarea legilor, această exigență fiind impusă nu doar indivizilor sau persoanelor juridice private, ci și autorităților și instituțiilor publice. În măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, este important ca aceștia să acționeze în limita atribuțiilor care le-au fost acordate (*Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, §42*).

Autorul sesizării este conștient de faptul că, statul decide politicile sale fiscale, însă este cert că, orice contribuție financiară trebuie să aibă o așezare justă ținându-se cont de condițiile care au dus la impunerea unor sarcini financiare (art.58 alin.(2) din Constituție).

În condițiile speței însă, subiectul taxei aeroportuare a fost obligat ca începând cu data de 01.07.2020 pe o perioadă nedeterminată de timp, să achite: taxa aeroportuară - în mărime de 50 la sută din suma tarifului pentru modernizarea aeroportului acumulat lunar.

Astfel, atragem atenția că cuantumul taxei aeroportuare a fost stabilit în mod arbitrar, în lipsa unei poziții argumentate, întrucât nu este clar de ce anume cuantumul de 50 la sută și nu mai mult sau nu mai puțin a fost ales de către legiuitor?

În special, persoana juridică care administrează activele aflate în gestiunea economică a Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”, care conform Constituției, legilor naționale, tratatele internaționale și Contractului de concesiune, îi este garantată inviolabilitatea investițiilor, a fost impus în mod arbitrar la achitarea a jumătate din taxa aeroportuară, în lipsa unui temei legal, sub pretextul că, statul este în drept să decidă contribuțiile financiare ale persoanelor fizice și juridice.

În acest context, considerăm necesar de a remarca faptul că, sarcina impusă subiectului vizat de intervenția legislativă în fraudă dreptului de proprietate în sensul protejat de Constituție, nu satisface exigențele constituționale de certitudine din motivul neclarității și imprevizibilității perioadei, implicit volumul sarcinii, durata nedeterminată de achitare a taxei, respectiv, agentul economic este în imposibilitate de a-și cunoaște drepturile și întinderea obligațiilor sale așa cum se garantează la **art.23 din Constituție**, fapt care implică *inter alia* și incidența art.23 din Constituție.

Or, încheierea Contractului de concesiune, a fost determinată de garanțiile în privința dreptului de proprietate și inviolabilitatea investițiilor furnizate de Constituție, inclusiv principiile și abordările Înaltei Curți în materie de raporturi contractuale, principii pentru aplicarea cărora, pledăm în cadrul prezentei sesizări.

Astfel, în HCC nr.5 din 28.02.2006, cu ocazia exercitării controlului intervenției Legislativului în raporturile contractuale, Înalta Curte a statuat: **Contractul** fiind acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane, prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice, dă naștere unor obligații. Interdependența între categoriile juridice „contract” și „obligație” este reglementată de art.514 și art.678 din Codul civil. Liberul acord de voință al părților raporturilor contractuale îndreptate spre producerea efectelor juridice dă naștere unor drepturi și obligații reciproce. Astfel, însăși natura noțiunii juridice de „contract” și obligațiile pe care acesta le presupune, determină **principiul forței obligatorii a contractului**, principiu pentru care pledăm să fie aplicat și în privința autorului sesizării.

Prin contractul încheiat legal părțile contractante își asumă obligația de a executa toate clauzele stipulate în el.

În acest sens, garantarea încasării taxei aeroportuare, în calitate de clauză contractuală (art.15.8 și art.15.11 din Contractul de concesiune) a fost o obligație contractată asumată de Agenția Proprietății Publice în numele statului, motiv din care orice intervenție în raportul contractual în sensul anulării sau modificării clauzelor contractuale, urma a fi conformă regulilor și principiilor aplicabile în materie contractuală, așa cum sunt definite de Constituție, cu titlu de garanții constituționale a inviolabilității investițiilor și stabilității raporturilor juridice, inclusiv la care participă statul.

Rezilierea contractului presupune încetarea raporturilor contractuale între părți și, implicit, a drepturilor și obligațiilor reciproce instituite în baza contractului. Rezilierea se poate efectua doar prin asentimentul părților sau în temeiul prevăzut de lege și operează numai pentru viitor, fără a avea efect retroactiv.

În HCC nr.34 din 03.10.2000, instanța de contencios constituțional a relevat **regula simetriei în contracte**, ceea ce înseamnă că orice contract, fiind rezultatul acordului de voință al părților, poate fi desfăcut sau revocat, în principiu, în același mod. **Revocarea contractului prin voința exclusivă a uneia dintre părți este imposibilă**, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. În cazul în care una din părți nu-și respectă în mod voluntar obligațiile, cealaltă parte este în drept să se adreseze instanței de judecată.

O interpretare similară găsim în HCC nr.17 din 05.08.2003, în care se relevă că contractul de drept privat încheiat prin voința bilaterală a părților egale în drepturi poate fi reziliat numai cu acordul părților. Numai instanța judecătorească este în

drept să intervină în relațiile contractuale, la cererea celor interesați, pentru a anula o decizie și a rezilia un contract, dacă există temeiuri legale pentru aceasta.

Or, în circumstanțele speței, Legislativul nu a avut nici un temei legal de a eluda principiile menționate *supra* cu ocazia intervenției legislative directe în cadrul raportului contractual de concesiune a activelor Î.S. „Aeroportului Internațional Chișinău” în sensul modificării obligației angajate (art.15.8 și art.15.11 din Contractul de concesiune), motiv din care ne considerăm îndreptățiți de a pleda că în speță Legislativul a admis un abuz de drept în fraudă Constituției.

Mai mult decât atât, în HCC nr.5 din 28.02.2006, Înalțul for de contencios constituțional a statuat că **Parlamentul, în calitate de organ legislativ suprem, nu are dreptul să intervină în relațiile contractuale.**

Parlamentul poate institui reglementări legislative în materie de contracte, care urmează a fi aplicate de instanțele de judecată și nici într-un caz nu poate interveni în raporturile contractuale în sensul anulării sau modificării unor clauze contractuale, îndeosebi în contractele în care statul deține calitatea de parte contractantă.

După cum a accentuat Curtea Constituțională în HCC nr.5 din 28.02.2006 *„un drept atribuit legal unei persoane (fizice sau juridice) nu poate fi stins pentru motive ilegale sau prin forța unor condiții impuse în mod arbitrar”*, în speță dreptul autorului sesizării atribuit în temeiul art.15.8 și art.15.11 din Contractul de concesiune nu poate fi stins sau modificat prin voința unilaterală a unei părți contractante - Statul, prin intermediul unei intervenții legislative arbitrare, contrară principiilor constituționale aplicabile în materie civilă, protecția dreptului de proprietate, inviolabilitatea investițiilor și securitatea raporturilor juridice. Or, în speță statul s-a prevalat de atribuțiile sale legislative pentru a-și modifica obligațiile contractate în cadrul unui raport contractual de drept civil, raport în care statul se plasează pe poziții de egalitate cu autorul sesizării.

Reținând faptul că prin măsura legislativă reclamată ca fiind neconstituțională s-a intervenit în cadrul unui raport contractual, în fraudă principiilor de stabilitate a raporturilor juridice, aplicabile în materie contractuală, considerăm că în cadrul dezbaterilor parlamentare urmau a fi analizate și soluționate prin prisma exigențelor de certitudine legislativă și admisibilității ingerinței în sensul art. 54 alin.(2) din Constituție (idem HCC nr.5 din 28.02.2006), următoarele aspecte:

- a) nu este clar pe ce perioadă se extinde volumul obligației impusă și dacă au sau nu un caracter rambursabil;
- b) nu este clar care sunt criteriile ce au ghidat legiuitorul să fixeze cuantumul de 50 la sută din suma tarifului pentru modernizarea aeroportului acumulat lunar;
- c) nu este clar care este criteriul care a determinat legiuitorul să fixeze momentul intrării în vigoare - 01.07.2020;
- d) în fond proiectul afectează grav drepturile fundamentale ale omului.

Analizând justificarea urgenței și celerității întru implementarea modificărilor introduse în art.4 alin.(1) b), alin.(2) lit.b) din Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000, constatăm că aceasta se bazează pe niște ipoteze contradictorii scopului propus din considerentele indicate *infra*.

Situația precară din economia Republicii Moldova este cunoscută cel puțin din anul 2012; or, la 19.06.2012 s-a adoptat Hotărârea de Guvern nr. 438 privind inițierea proiectului de parteneriat public-privat pentru concesionarea aeroportului. În scopul atragerii investițiilor capitale la Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”, s-a propus întreprinderea „Aeroportul Internațional Chișinău” drept obiect pentru proiectul de parteneriat public-privat, prin concesionarea acestuia, având ca obiectiv general dezvoltarea continuă a infrastructurii și a calității serviciilor prestate și s-a pus în sarcina Agenției Proprietăți Publice elaborarea studiului de fezabilitate în vederea elucidării viabilității proiectului. Prin Hotărârea nr.321 din 30 mai 2013, Guvernul a aprobat concesionarea activelor Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”, iar prin adoptarea Hotărârii nr.780 din 04 octombrie 2013, Guvernul a decis asupra reconfirmării concesionării activelor Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” și a condițiilor concesionării. În conformitate cu pct.10.1 din Anexa nr.1 la această Hotărâre de Guvern, Concedentul garantează concesionarului aprobarea cuantumului taxelor aeronautice, inclusiv a taxei de modernizare, de către Guvern, la propunerea Ministerului Economiei, la nivelul ce va asigura rambursarea și rentabilitatea investițiilor prevăzute de contract.

La data de 30.08.2013 a fost semnat contractul de concesionare a activelor Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”, fiind stabilit la art.15.8 din Contractul de concesiune că tariful pentru modernizarea aeroportului constituie 9 EURO per pasager la plecare.

Până la momentul de față, Concesionarul a efectuat investiții impunătoare, fapt confirmat prin rapoarte de audit/constatare tehnico-economică și aduse la cunoștința Comisiei de monitorizare a concesiunii, care au fost acceptate. Urmare a acestor investiții, nu este clar, de ce anume acum au fost impuse sarcini suplimentare Concesionarului? De altfel, nu este clar de ce taxa aeroportuară - în mărime de 50 la sută din suma tarifului pentru modernizarea aeroportului acumulat lunar din start nu a fost negociată sau impusă?

Răspunsul, în opinia autorului sesizării este evident, Legislativul nu a ținut cont de clauzele contractuale și garanțiile asumate de către stat, adoptând o lege ce afectează investițiile autorului sesizării sub paravanul stării de urgență.

În opinia autorului sesizării esența modificărilor legislative deduse controlului constituționalității legii nu a fost dictată de diminuarea impactului negativ al pandemiei de Coronavirus (COVID-19) asupra economiei naționale și stabilității bugetare.

Aparent, scopul adevărat al autorului proiectului de lege este obstrucționarea activității subiectului taxei aeroportuare, reducând la minimum șansele investitorului de a-și recupera investițiile.

Având în vedere caracterul arbitrar al modificărilor operate la art.4 alin.(1) lit. b), alin.(2) lit. b) din Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000 și regulile restrictive instituite de acesta, care nu se conciliază restrângerii exercițiului unui drept (art.54 alin.(4) din Constituție), întrucât nu s-a asigurat un echilibru între interesele individuale și interesul general, considerăm că **dispozițiile contestate implică ingerințe de natură să afecteze dreptul de proprietate, precum și**

realizarea acestuia, garantate de prevederile constituționale stabilite în articolul 46 din Constituție și art.127 alin.(2) din Constituție.

Dreptul la protecția proprietății este garantat și de art. 1 al Protocolului 1 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale cu aplicabilitate directă, în temeiul art. 4 din Constituție.

Potrivit acestui act internațional, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în repetate rânduri a statuat că termenul „bunurile” din art. 1 al Protocolului 1 protejează nu numai bunurile corporale, dar și creanțele (*a se vedea, de exemplu, cauza Pressos Compania Navira S.A. și alții contra Belgiei, hotărârea din 20.11.1995*).

În acest sens, prin modul în care legislativul a încercat să soluționeze efectele economice ale situației epidemiologice (COVID-19), identificând o nouă sursă de finanțare a Fondului de susținere a populației – taxa aeroportuară, a relevat o violare a drepturilor garantate de art.1 Protocolul nr.1 la Convenție, pentru motivul că a impus subiectului taxei aeroportuare să suporte „o sarcină individuală excesivă”.

Or, la fel ca alți agenți economici, și subiectul taxei aeroportuare a fost afectat de situația epidemiologică (COVID-19). Pentru veridicitate, veniturile Concesionarului pentru cele 9 luni ale 2020, comparativ cu 9 luni ale anului 2019 constituie 35.19%. Din această perspectivă, la caz se confirmă **incidența art.4 din Constituție și a art.16 din Constituție** în sensul aplicării unui tratament discriminatoriu în raport cu autorul sesizării din motivul remedierii consecințelor crizei COVID-19 din contul acestuia.

În acest sens, necesită a fi reținut că măsurile legislative de susținere a economiei în perioada restricțiilor pandemice în privința autorului sesizării, au avut efectul privării de posesii și nu susținere ca în cazul altor agenți economici.

În definitivă, invităm Înalțul for de contencios constituțional să exercite controlul constituționalității art.4 alin.(1) lit. b), alin.(2) lit. b) din Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000 din perspectiva art.1 alin.(3), art.4, art.16, art.23 alin.(2), art. 46 alin.(1), alin.(2), art.54, art.58, art.126 alin.(2) lit. b), h), art.127 alin.(1), alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, art.1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană.

E. ARGUMENTAREA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI A UNUIA SAU A MAI MULTOR DREPTURI GARANTATE DE CONSTITUȚIE

În acord cu clauza contractuală stipulată la **art.15.8** din Contractul de concesiune: Nivelul tarifelor pentru serviciile aeroportuare la momentul semnării prezentului Contract de concesiune sunt următoarele: *tariful pentru modernizarea aeroportului – 9 EURO per pasager la plecare.*

Subliniem că instituirea tarifului pentru modernizarea aeroportului în cuantum de **9 EURO** per pasager la plecare (art.15.8 din Contractul de concesiune)

corespunde principiului proiectelor de reconstrucție și modernizare prefinanțate prin perceperea taxelor, fiind în corespundere cu practica internațională general acceptată și este oferit de ICAO (o agenție specializată a Organizației Națiunilor Unite care stabilește standardele internaționale de aviație civilă din 1947 și coordonează dezvoltarea acestora pentru a crește siguranța și eficiența), la care Republica Moldova este membră.

Astfel, în documentul nr. 9082, „*Politicile ICAO pentru taxele aeroportuare și taxele pentru serviciile de navigație aeriană*”, se precizează că prefinanțarea proiectelor de investiții pe termen lung este posibilă prin colectarea acestor taxe de la pasageri până la finalizarea lucrărilor la aceste proiecte.

Taxa actuală de modernizare de 9 EURO a fost stabilită prin Ordinul Administrației de Stat a Aviației Civile din Republica Moldova nr. 2 / GEN din 02.01.2007 și a fost introdusă pentru colectarea de la pasageri începând cu 01 martie 2007, adică până la semnarea contractelor de împrumut cu BERD (5 decembrie 2008) și BEI (18 decembrie 2008).

Ordinul nu conține nici o justificare sau referire la contractele de împrumut care vor fi semnate în aproape doi ani.

Din iulie 2010, când Legea aviației civile a fost modificată în ceea ce privește aprobarea tarifelor de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Rutiere, aceste taxe nu au fost revizuite și nici nu au fost revăzute de către Agenția de Transport, care avea dreptul să revizuiască aceste taxe până la 30.07.2010.

În anul 2012 a fost adoptată **Hotărârea Guvernului nr. 438 din 19 iunie 2012** cu privire la inițierea proiectului de parteneriat public-privat pentru concesionarea Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 126-129, art. 466).

Pentru a fi implementat, de către Consultanții de Management PricewaterhouseCoopers, în cadrul Master-Planului pentru dezvoltarea Aeroportului Internațional Chișinău, a fost realizată o „Analiză a posibilităților de implicare a sectorului privat în dezvoltarea aeroportului în contextul concesiunii sale”.

Toate calculele care demonstrează posibilitatea implementării cu succes a proiectului de concesiune prezentat în această analiză, se bazează pe faptul păstrării pentru întreaga perioadă a concesiunii a taxei pentru modernizare, care exista deja din ianuarie 1998.

În anul 2013 a fost adoptată **Hotărârea Guvernului nr. 321 din 30 mai 2013** cu privire la aprobarea concesiunii activelor Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” și a condițiilor concesiunii acestora (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 122-124, art. 391).

În conformitate cu **pct.10.1 din Anexa nr.1** la această Hotărâre de Guvern, Concedentul garantează concesionarului aprobarea cuantumului taxelor aeronautice, inclusiv a taxei de modernizare, de către Guvern, la propunerea Ministerului Economiei, la nivelul ce va asigura rambursarea și rentabilitatea investițiilor prevăzute de contract.

O dispoziție similară a fost dublată prin **Hotărârea Guvernului nr. 780 din 4 octombrie 2013** cu privire la reconfirmarea aprobării concesiunii activelor Î.S.

„Aeroportul Internațional Chișinău” și a condițiilor concesiunii acestora (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 221, art. 875).

În consecință, contractul de concesiune a transpus de fapt reglementările în vigoare la momentul încheierii contractului, fiindu-i garantat Concesionarului că mărimea taxei stipulată la **art.15.8** va asigura rambursarea investițiilor prevăzute de contract.

In concreto, potrivit clauzei contractuale stipulate la **art.15.11** din Contractul de concesiune, **Concedentul și-a asumat obligația de a asigura menținerea nivelului taxelor aeroportuare, inclusiv tarifului pentru modernizarea aeroportului pentru perioada contractului de concesiune nu mai mic decât cel valabil la data semnării contractului de concesiune, iar mărimea acestora va asigura rambursarea investițiilor prevăzute de contract.**

Conform alineatului 2 al aceleiași clauze contractuale, **Concedentul garantează aprobarea cuantumului tarifelor aeroportuare, inclusiv a tarifului pentru modernizarea aeroportului de către Guvern, la propunerea Ministerului Economiei, la nivelul ce va asigura rambursarea și rentabilitatea investițiilor prevăzute de contract.**

Prin urmare, obligarea SRL „Avia Invest”, persoană juridică care administrează activele aflate în gestiunea economică a Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”, de a achita, în temeiul art.4 alin.(1) lit.b), alin.(2) lit.b) din Legea nr.827/2000, 50 la sută din suma tarifului pentru modernizarea aeroportului acumulat lunar, reprezintă o formă *sui generis* de modificare unilaterală a clauzelor contractuale, fapt care se opune **art.23.1** din Contractul de concesiune.

Modificarea unilaterală a clauzelor contractuale se explică prin prevederile art. 1 alin.(1) în coroborare cu art.4 din **Legea din nr.534 din 13 iulie 1995** cu privire la concesiuni (aplicabilă raportului juridic contractual)*, din care rezultă că **concesiunea este un contract prin care statul (prin intermediul autorității contractante - Concedent) cesează (transmite) investitorului dreptul de a desfășura anumite activități.**

Or, în conformitate cu prevederile art.23 alin.(3) din **Legea cu privire la parteneriatul public-privat, nr.179/2008**: *Părțile poartă răspundere pentru modificarea unilaterală a condițiilor de executare a contractului de parteneriat public-privat.* Dacă, prin modificarea condițiilor de realizare a parteneriatului public-privat, s-au adus prejudicii unuia dintre parteneri, partea vinovată va fi obligată să repare aceste prejudicii.

În speță, modificarea clauzelor contractului de concesiune a avut loc de către Legislativ prin măsura legislativă contestată în virtutea unui abuz de drept în fraudă principiilor și garanțiilor constituționale, **art.1 alin.(3), art.4, art.16, art.23 alin.(2), art. 46 alin.(1), alin.(2), art.54, art.58, art.126 alin.(2) lit. b), h), art.127 alin.(1), (2) din Constituția Republicii Moldova.**

* Abrogată prin Legea nr.121 din 05.07.2018 cu privire la concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii, însă aplicabilă raportului juridic în virtutea art.44 alin.(4) Legii nr.121/2018: *Prezenta lege se aplică contractelor de concesiune încheiate după data intrării în vigoare a acesteia.*

Prin exercitarea arbitrară de către Legislativ a atribuțiilor de legiferare în fraudă Constituției, cu ocazia adoptării Legii supuse controlului de constituționalitate, au fost încălcate abuziv și alte obligațiile contractuale asumate de către Agenția Proprietății Publice (Concedent), și anume: **art. 20.1.** din Contractul de concesiune, care prevede că **Concedentul garantează Concesionarului (Întreprinderii Concesionale): protecția investițiilor.** Potrivit aceleiași clauze contractuale, *Entitățile Guvernamentale sunt obligate să respecte drepturile Concesionarului (Întreprinderii concesionale) acordate de lege. În cazul vătămării unui drept al Concesionarului (Întreprinderii concesionale) de către o autoritate publică, acesta este îndreptățit să solicite înlăturarea încălcării și repararea pagubei.*

Astfel, completarea Legii Fondului de susținere a populației nr.827/2000, prin obligarea Concesionarului de a aloca 50 la sută din suma tarifului pentru modernizarea aeroportului acumulat lunar pe o perioadă nedeterminată este o încălcare flagrantă angajamentelor contractuale asumate de statul RM prin intermediul Agenției Proprietății Publice (Concedent) la momentul semnării Contractului de concesiune, constituind deopotrivă o ingerință în dreptul de proprietate al investitorului, drept garantat de **art.46 art. 126 alin. (2) lit. h), art. 127 alin. (1) din Constituție și art.1 din Protocolul 1 la Convenția Europeană, afectând inter alia și imaginea statului în calitate de jurisdicție în care inviolabilitatea investițiilor este efectiv garantată.**

Or, redirectionarea celor 50 la sută din suma tarifului pentru modernizarea aeroportului acumulat lunar, nu va asigura rambursarea investițiilor realizate de către Concesionar, ceea ce presupune că la caz a fost încălcat și dreptul la inviolabilitatea investițiilor (art.126 alin.(2) lit. h) din Constituție), precum și principiul securității raporturilor juridice (art. 23 din Constituție).

În legătură cu abuzul de drept admis de Legislativ în fraudă garanției constituționale de inviolabilitate a investițiilor, considerăm necesar de a atenționa Înaltei Curți, că intervenția legislativă defectuoasă în exercițiul dreptului autorului sesizării, protejat de Constituție și Convenția Europeană, reprezintă un act de sfidare a standardelor internaționale în domeniul protecției investițiilor în sensul definit de CEDO și pentru nerespectarea cărora Guvernul a fost sancționat cu multiple ocazii.

În jurisprudența CtEDO în care Republica Moldova a fost condamnată pentru încălcarea obligației de a garanta inviolabilitatea investițiilor, instanța europeană a constatat **abuzuri deliberate** ale statului, *inter alia* datorită omisiunii de a restitui investițiile.

Astfel, în cauza Baroul Partner-A împotriva Moldovei (Hotărârea CtEDO din 16 iulie 2009, definitivă din 16 octombrie 2009), precum și în cauza Ipteh S.A. și alții împotriva Moldovei (Hotărârea CtEDO din 24 noiembrie 2009, definitivă din 24 februarie 2010), Curtea Europeană a constatat violarea art.6 §1 al Convenției (securitatea raporturilor juridice) – împuternicirea autorităților de stat să pretindă restituirea proprietății de stat fără limită în timp; violarea art. 1 Protocolul nr. 1 la Convenție (protecția proprietății) – lipsirea de proprietate în urma anulării privatizării din motive neimputabile reclamantului.

Astfel, considerăm că prin art. VIII din Legea nr.60 din 23 aprilie 2020 privind instituirea unor măsuri de susținere a activității de întreprinzător și modificarea unor

acte legislative, prin care au operat modificări la art.4 alin.(1) lit.b), alin.(2) lit.b) din Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000, Concesionarului i se încălca în mod flagrant dreptul garantat la art.1 din Protocolul nr. 1 la Convenție; or, la caz este relevantă și cauza SC Ruxandra Trading SRL împotriva României (Cererea nr. 28333/02), hotărâre din 12 iulie 2007, definitivă la 12.10.2007.

Astfel, Curtea Europeană în § 71 din hotărârea din 12 iulie 2007 a statuat că ea a stabilit deja că *dreptul de a desfășura o activitate în baza unui contract de concesiune constituie un „bun” în sensul art.1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană* (cauza Posti și Rahno împotriva Finlandei, nr. 27824/95, hotărâre din 24 septembrie 2002, definitivă la 21.05.2003, § 76, CEDO 2002-VII).

La fel, Curtea Europeană în hotărârea Centro Europa 7 SRL și Di Stefano împotriva Italiei [MC] din 7 iunie 2012, reține că *concesiunea acordată pentru difuzarea programelor de televiziune terestră la nivel național, în vederea instalării și operării unei rețele de televiziune analogică, constituie un „bun” în sensul articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție*. Curtea a considerat că *„speranța legitimă”* a companiei reclamante [n.r. – societate de televiziune], care a fost legată de interese patrimoniale, cum ar fi exploatarea unei rețele de televiziune analogică în baza concesiunii, a fost suficient de întemeiată încât să constituie un interes material și, prin urmare, un „bun” în sensul normei exprimate în prima frază a art.1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, care, respectiv, este aplicabil în acest caz (A se vedea, *mutatis mutandis*, Stretch împotriva Regatului Unit, §§ 32-35, 24 iunie 2003, Bozcaada Kimisis Teodoku Rum Ortodoks Kilisesi Vakfi împotriva Turciei (nr. 2), § 50, hot. din 6 octombrie 2009).

În lumina acestor constatări, Curtea Europeană reține că *„speranța legitimă”* a radiodifuzorilor, fiind legată de interese patrimoniale, cum ar fi emisiia prin rețeaua de televiziune sau radio în temeiul licenței, este suficient de întemeiată ca să constituie un interes material și, prin urmare, un „bun” în sensul primei fraze de la art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

Luând în calcul constatările făcute de către Curtea Europeană în cauzele SC Ruxandra Trading SRL împotriva României, Centro Europa 7 SRL și Di Stefano împotriva Italiei, considerăm că nu există nicio îndoială că Contractul de concesiune în general și clauza contractuală de la **art.14.2 din Contract** în special (*Rambursarea investițiilor se va efectua din contul veniturilor obținute din activitatea Concesionarului (Întreprinderii concesionale)*), capătă un caracter patrimonial susceptibil de a se include în noțiunea de „bun”, în sensul art.1 din Protocolul nr.1 din Convenția Europeană.

Prin dispunerea în temeiul legii a încasării taxei aeroportuare – în mărime de 50 la sută din suma tarifului pentru modernizarea aeroportului acumulat lunar, SRL „Avia Invest” (Concesionar) îi sunt afectate drepturi și interesele patrimoniale și, drept consecință, Concesionarul este privat *inter alia* și de „speranță legitimă de a obține un bun” – de a-și rambursa investițiile, încălcându-se art.1 din Protocolul adițional nr.1 la Convenția Europeană și, în consecință, impunându-se și violarea art.4 din Constituție cu ocazia adoptării prevederilor legale supuse controlului de constituționalitate.

Or, interesele asociate gestionării activelor Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” și terenurile aferente acestora, precum și prestarea serviciilor relevante la nivelul cerințelor și standardelor internaționale, utilizatorilor aeroportului, pasagerilor și altor categorii de utilizatori, inclusiv în baza relațiilor comerciale, constituie interese patrimoniale protejate de art.46 din Constituție și art.1 din Protocolul nr.1 la Convenție.

Argumentele întru susținerea cerinței de suspendare a prevederilor contestate

Potrivit art. 25¹ alin.(2) lit. e) din Legea nr. 317 din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, se poate dispune suspendarea acțiunii actelor care afectează sau se referă la principiile fundamentale privind proprietatea.

Pornind de la conținutul normei contestate – art.4 alin.(1) lit. b), alin.(2) lit. b) din Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000, survine riscul eminent de afectare a intereselor patrimoniale ale subiectului taxei aeroportuare, care începând cu data de 01.07.2020 pe o perioadă nedeterminată de timp, este ținut să achite: taxa aeroportuară - în mărime de 50 la sută din suma tarifului pentru modernizarea aeroportului acumulat lunar.

Astfel întru prevenirea prejudiciilor și consecințelor negative iminente subiectului taxei aeroportuare, dar și în vederea evitării prejudiciilor și consecințelor negative pentru ordinea constituțională, ***considerăm întemeiată și necesară suspendarea acțiunii art.4 alin.(1) lit. b), alin.(2) lit.b) din Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000 până la examinarea cauzei în fond.***

În acest sens, necesită a fi reținut faptul că prin efectul de viitor al hotărârilor Curții Constituționale, în lipsa suspendării efectelor prevederilor contestate, până la examinarea sesizării în fond, prejudiciul cauzat autorului sesizării prin măsura legislativă defectuoasă nu va putea fi recuperat, inclusiv pe cale judiciară, motiv din care suntem îndreptățiți de a pleda că suspendarea efectelor ***art.4 alin.(1) lit. b), alin.(2) lit.b) din Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000 până la examinarea cauzei în fond***, este unicul remediu eficient împotriva prejudiciilor cauzate dreptului de proprietate al autorului sesizării, prin intervenția legislativă defectuoasă în cadrul unui raport contractual. Or, la nivel național nu există un remediu eficient de recuperare a prejudiciilor cauzate prin exercitarea arbitrară de către Legislativ a atribuțiilor de legiferare în fraudă dreptului de proprietate, unica instanță competentă de a remedia situația autorului sesizării este CtEDO.

În acest sens, intervenția Înaltei Curți în sensul suspendării efectelor prevederilor stipulate la art.4 alin.(1) lit. b), alin.(2) lit.b) din Legea Fondului de susținere a populației nr.827/2000, este justificată și de un interes general, de a evita condamnarea Republicii Moldova de către CtEDO pentru încălcarea dreptului de proprietate al autorului sesizării, garantat *inter alia* și de Constituție, conservând situația reclamantului până la examinarea sesizării.

Pentru a nu fi pierdut din vedere caracterul provizoriu al măsurii suspendării, care deci întrerupe doar temporar efectele juridice produse de prevederile normative suspendate, fără a răsturna prezumția de constituționalitate a acestuia, subliniem că suspendarea executării art.4 alin.(1) lit. b), alin.(2) lit.b) din Legea Fondului de

susținere a populației nr.827/2000 nu împiedică punerea în executare a acestor prevederi, ulterior unei eventuale respingeri a solicitărilor autorului sesizării.

F. LISTA DOCUMENTELOR RELEVANTE

- Extras din contractul de concesiune a activelor aflate în gestiunea ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău” nr. 4/03 din 30 august 2013 (art.14.2; art.15.8; art.15.11; art.20.1; art.32; art.33 din Contract).

G. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA AUTORULUI SESIZĂRII

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Data 26. IAN. 2021

Salov Boris

[Signature]
semnătura

ÎNCHEIERE

01 februarie 2021

mun. Chișinău

Judecătorul Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani), Gandrabur Marcel, specializat în materia contenciosului administrativ,

examinând cererea Societății cu Răspundere Limitată "Avia Invest" cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate,

în cauza de contencios administrativ intentată de Societatea cu Răspundere Limitată "Avia Invest" împotriva Agenției Proprietății Publice, persoană terță Comisia de Monitorizare a Concesiunii cu privire la obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

a c o n s t a t a t :

La data de 27 iulie 2020 Societatea cu Răspundere Limitată "Avia Invest" a înaintat acțiune de contencios administrativ împotriva Agenției Proprietății Publice, persoană terță Comisia de Monitorizare a Concesiunii solicitând obligarea Agenției Proprietății Publice să emită act administrativ individual favorabil cu privire la evaluarea schimbării poziției financiare a concesionarului (întreprinderii concesionale) cu concursul Comisiei de Monitorizare a Concesiunii, ca urmare a modificărilor legislative operate la Legea nr. 827/2000 (art. 4 alin. (1) lit. b), alin. (2) lit. b), alin. (3)), demararea negocierilor în vederea ajustării clauzelor contractuale echivalente și proporționale situației anterioare intervenirii modificărilor legislative, în temeiul pct. 32 din contractul de concesiune, astfel încât să-l pună pe concesionar în aceeași poziție financiară pe care ar fi avut-o dacă nu ar fi existat nici o astfel de modificare în Legea nr. 827/2000, ajustarea clauzelor contractuale prevăzută în contractul de concesiune din 30 august 2013 în condiții echivalente și proporționale situației anterioare intervenirii modificărilor legislative, până la 01 iulie 2020, data intrării în vigoare a prevederilor art. 4 alin. (1) lit. b), alin. (2) lit. b), alin. (3) din Legea nr. 827/2000, încheierea cu Societatea cu Răspundere Limitată "Avia Invest" (concesionar) a unui acord adițional la contractul de concesiune din 30 august 2013, astfel încât concesionarul să fie repus în pozițiile pe care le-ar fi avut dacă nu ar fi intervenit modificările legislative prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. b), alin. (2) lit. b), alin. (3) din Legea fondului de susținere a populației nr. 827/2000.

În motivarea acțiunii s-a menționat că între Agenția Proprietății Publice și Societatea cu Răspundere Limitată "Avia Invest" a fost încheiat contractul de concesiune a activelor aflate în gestiunea Întreprinderii de Stat "Aeroportul Internațional Chișinău" și a terenului aferent acestora, iar potrivit clauzei contractuale stipulate la pct. 15.8 din contractul de concesiune, tariful pentru modernizarea aeroportului constituie 9 euro per pasager la plecare. Potrivit pct. 15.11 din contract, concedentul și-a asumat obligația de a asigura menținerea nivelului taxelor aeroportuare, inclusiv tarifului pentru modernizarea aeroportului pentru perioada contractului de concesiune nu mai mic decât cel valabil la data semnării contractului de concesiune, iar mărimea acestora va asigura rambursarea investițiilor prevăzute de contract. La data de 23 aprilie 2020 a fost adoptată Legea nr. 60 privind instituirea unor măsuri de susținere a activității de întreprinzător și modificarea unor acte legislative. Unele prevederi din art. VIII al acestei legi se aplică în exclusivitate concesionarului, astfel potrivit noilor amendamente, în conformitate cu art. 4 alin. (1) lit. b) din Legea fondului de susținere a populației nr. 827/2000, subiectul taxei aeroportuare a fost obligat începând cu 01 iulie 2020 pe o perioadă nedeterminată de timp, să achite taxa aeroportuară în mărime de 50 la sută din suma tarifului pentru modernizarea aeroportului acumulat lunar, până la data de 25 a lunii imediat următoare lunii de gestiune la contul Agenției Naționale de Asistență Socială sumele astfel acumulate. Urmare a modificărilor legislative, începând cu 01 iulie 2020, Societatea cu Răspundere Limitată "Avia Invest" va suporta o mărire a costurilor de investiție proporțional taxei transferate la contul Agenției Naționale de Asistență Socială și o reducere a veniturilor în cuantumul respectiv, a cărui ansamblu al tuturor efectelor financiare depășește 1 000 000 lei moldovenești, în orice an financiar. Prin notificarea din 30 aprilie 2020 depusă în adresa Agenției Proprietății Publice și Comisiei de Monitorizare a Concesiunii, Societatea cu Răspundere Limitată "Avia Invest" a solicitat evaluarea schimbării poziției financiare a concesionarului ca urmare a schimbărilor în legislație indicate supra și punerea la dispoziție a propunerilor concrete de modificare a clauzelor contractuale (proiectul acordului adițional la contractul de concesiune generat de noile amendamente prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. b), alin. (2) lit. b), alin. (3) din Legea fondului de susținere a populației nr. 827/2000) respectiv demararea negocierilor propriu-zise cu Societatea cu Răspundere Limitată "Avia Invest", cu concursul Comisiei de Monitorizare a Concesiunii, ca entitate cu atribuții speciale în acest domeniu. (pct. 32 din contractul de concesiune), însă nu a primit nici un răspuns la notificare.

La data de 26 ianuarie 2021 Societatea cu Răspundere Limitată "Avia Invest" în persoana administratorului, Salov Boris a formulat cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe marginea art. 4 alin. (1) lit. b), alin. (2) lit. b) din Legea fondului de susținere a populației nr. 827/2000, prin prisma prevederilor art. 1 alin. (3), art. 4, art. art. 16, art. 23 alin. (2), art. 46 alin. (1) și (2), art. 54, art. 58, art. 126 alin. (2) lit. b, h), art. 127 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În contextul principiului audierii juridice, instanța a remis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate către Agenția Proprietății Publice și Comisia de Monitorizare a Concesiunii pentru a se expune pe marginea acesteia. Prin referința din 29 ianuarie 2021 Agenția Proprietății Publice a pledat pentru respingerea cererii disputate pe motiv că prevederile legii în privința cărora a fost ridicată excepția de neconstituționalitate nu urmează a fi aplicate la soluționarea prezentei cauze în sensul art. 12¹ alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă. Reclamantul nu-și întemeiază pretențiile pe legea respectivă, prevederea legală contestată nu ar putea determina respingerea ipotetică a acțiunii, dimpotrivă eventuala declarare neconstituțională a prevederilor legale la care se face referire cu siguranță ar determina respingerea acțiunii.

Analizând argumentele ce vizează ridicarea excepției de neconstituționalitate și raportându-le exigențelor instituie în acest sens, judecătorul consideră necesar de a ridica excepția de neconstituționalitate cu sesizarea în acest sens a Curții Constituționale a Republicii Moldova din următoarele considerente.

În corespundere cu **art. 2 alin. (2) din Codul administrativ**, anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

În acord cu **art. 195 din Codul administrativ**, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Conform **art. 230 din Codul administrativ**, încheierile judecătorești care se motivează se emit în procedură scrisă. Dacă consideră necesar, instanța de judecată citează participanții la proces.

În conformitate cu **art. 12¹ din Codul de procedură civilă**, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

La caz, judecătorul reține că titularul cererii pretinde neconstituționalitatea prevederilor art. 4 alin. (1) lit. b), alin. (2) lit. b) din Legea fondului de susținere a populației nr. 827/2000, prin prisma prevederilor art. 1 alin. (3), art. 4, art. 23 alin. (2), art. 46 alin. (1) și (2), art. 54, art. 58, art. 126 alin. (2) lit. b, h), art. 127 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

La fel, judecătorul atestă că cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate enunțată, întrunește exigențele legale și urmează a fi admisă, or, obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, excepția este ridicată de către subiectul abilitat de lege cu acest drept, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale a Republicii Moldova având ca obiect prevederile contestate.

În lumina celor menționate supra și în conformitate cu art. 2, 195, 230 din Codul administrativ, art. 12¹, 269-270 din Codul de procedură civilă, judecătorul

d i s p u n e:

Se admite cererea înaintată de Societatea cu Răspundere Limitată "Avia Invest" în persoana administratorului, Salov Boris cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza de contencios administrativ intentată de Societatea cu Răspundere Limitată "Avia Invest" împotriva Agenției Proprietății Publice, persoană terță Comisia de Monitorizare a Concesiunii cu privire la obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

Se sesizează Curtea Constituțională a Republicii Moldova cu privire la realizarea controlului constituționalității prevederilor art. 4 alin. (1) lit. b), alin. (2) lit. b) din Legea fondului de susținere a populației nr. 827/2000, prin prisma prevederilor art. 1 alin. (3), art. 4, art. 16, art. 23 alin. (2), art. 46 alin. (1) și (2), art. 54, art. 58, art. 126 alin. (2) lit. b, h), art. 127 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova acțiunea deferită judecării, prezenta încheiere și sesizarea Societății cu Răspundere Limitată "Avia Invest".

Ridicarea excepției de neconstituționalitate nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Încheierea nu este susceptibilă de atac.

Judecătorul

Gandrabur Marcel

Copia corespunde originalului, judecătorul

Gandrabur Marcel